

25 jaar verbonden met Roemenië

De opening van de aanbouw van het Casa Diaconala op zondag 29 maart 2015 vindt plaats ongeveer 25 jaar na het eerste contact met de gemeente van de Burchtkerk in Targu Mures in Roemenië. In die 25 jaar is er veel gebeurd. Om het geheugen wat op te frissen zetten we de belangrijkste gebeurtenissen hieronder op een rijtje.

Hoe het begon

In 1988 besloot de Protestantse Diaconie van Leiden de opbrengst van de collecten bij het Avondmaal in de kerkdiensten te bestemmen voor mensen in een Oostblokland. Er werd contact gelegd met het predikanten-echtpaar van de Burchtkerk (Vartemplom) in Targu Mures, ds. Denes Fülöp en zijn vrouw Ilona.

De politieke en economische situatie in Roemenië was zeer slecht. Dictator Ceaușescu voerde er een hard communistisch bewind en hield het land in een ijzeren greep met behulp van de geheime politie, de Securitate.

Vertegenwoordigers van de Leidse Diaconie constateerden ter plekke dat er grote armoede heerste, dat de medische zorg en het onderwijs zeer slecht waren en dat de positie van de Hongaarse minderheid zorgwekkend was. Targu Mures (Marosvasarhely in het Hongaars) ligt in Transsylvanië, waar drie miljoen Hongaren wonen. Na de Roemeense Revolutie in december 1989 werd het mogelijk voorzichtig plannen te maken voor hulp vanuit Leiden.

Avondmaalsproject

Er was aan alles gebrek en om de ergste nood te lenigen besloot de Leidse Diaconie de opbrengst van de Avondmaalscollecten in de protestantse kerkdiensten van 1990 tot 1992 te bestemmen voor hulp aan de Burchtkerk. Het eerste transport met voedsel en andere fundamentele levensbehoeften werd in januari 1990 georganiseerd vanuit Diaconaal Centrum De Bakkerij.

Wat ging er de afgelopen jaren (meer dan 25 transporten) mee naar Targu Mures? Zoals gezegd levensmiddelen en andere eerste levensbehoeften, maar ook tweedehands kleding, medicijnen, speelgoed, boeken, schoenen, dekens, meubilair uit het gemeentehuis van Leiderdorp en

Sinds 1990 vijftig transporten met kleding, medische apparatuur, medicijnen, computers, meubilair, schoolspullen, fietsen, boeken, etc.

Buitencentrum De Korte Vliet, schoolspullen en schoolmeubeltjes, matrassen, ziekenhuismaterialen, schrijfmachines, fietsen, computers, radiatoren en zelfs meerdere een orgeltjes. De inzamelingen in De Bakkerij waren steeds een succes. Vele handen, van vrijwilligers of schoolklassen, maakten het werk licht!

Als een olievlek

Het eerste contact van de Leidse Diaconie met de Burchtkerk werkte als een olievlek: Leidse en Leiderdorpse wijkgemeenten gingen hulp en steun geven aan dorpen rond Targu Mures: de Vredeskerk aan de Burchtkerk en Valenii de Mures, de Bevrijdingskerk aan Havad/Neaua, de Maranathakerk aan Istihaza, de Marekerk aan Uileacu de Cris en de Diaconie van Leiderdorp aan Diznajo/Gheorghe Dosza.

Vriendschappen tussen wijkgemeenten en dorpjes rond Targu Mures van uit Vredeskerk, Maranathakerk, Bevrijdingskerk, Marekerk en diaconie Leiderdorp

Op allerlei manieren werd geld ingezameld. In een Roemeense vaas in de kerk, door de verkoop van kaarten, tijdens sobere maaltijden, in spaarpotjes thuis, met oud papier...

In eerste instantie werden voedselpakketten en kleding gestuurd. Daarna werd de hulp meer structureel, zoals geld voor een opknopbeurt of een verwarming van de dorpskerk, herstel van de pastorie, een schooltje, een verenigingsgebouw

met meubilair, een dokterskamer. Of de aanleg van een verharde weg of een gasleiding naar het dorp, de aanschaf van een tractor, een ploeg en zaaimachine en zaai- en pootgoed of een aanvulling op het salaris van de predikant.

Ook scholen uit Leiden gingen helpen. De prot. chr. Basisschool Roomburg en het Vlietland College zamelden via diverse acties geld in. Zo konden leermiddelen, speelgoed en bijbels naar de Scoala Generale in Valenii de

Basisschool Roomburg en het Vlietland College ondersteunden scholen in Roemenië

Mures gestuurd worden en werden daar de kachels gerepareerd en de waterleiding doorgetrokken. Het Vlietland College hielp het Liceul d'Arta in Targu Mures, een basis- en middelbare school met kunstopleiding. Met transporten gingen schoolmeubilair, lesmateriaal en bibliotheekboeken mee. In de volgende jaren gaf het schoolorkest van het Liceul een uitvoering in Leiden en gingen leerlingen van het Vlietland naar Targu Mures.

Diaconie in Roemenië

Behalve de transporten in het kader van het Avondmaalsproject werd er vanuit De Bakkerij, samen met het predikantenechtpaar, nagedacht om ook in Targu Mures diaconaal werk op te zetten. In 1992 werd de Fundatia Lazarenum opgericht, de diaconale organisatie van de Burchtkerk.

Met hulp van de Leidse Diaconie en financiële steun van Wilde Ganzen, NCDO, Glaube in der Zweiten Welt, Kom Over En Help, fondsen en particulieren werden vervolgens door de Fundatia diaconale projecten opgezet. Vanuit Leiden werd steeds steun en financiële hulp gegeven, onder andere door jongeren.

Van JongerenWerkVakantie naar M25 Roemenië

Sinds 1989 organiseert het Jongerendiaconaat van de protestantse Diaconie Leiden reizen naar Roemenië. Jongeren, uit Leiden en omliggende gemeenten, maken kennis met de leefomstandigheden van mensen in dit land. Betrof de reis in de beginperiode meer uitwisseling en ontmoeting, naderhand ging het steeds meer om daadwerkelijk de handen uit de mouwen te steken.

429 jongeren deden mee aan de werkvakanties, 17 volwassen vrijwilligers begeleidden de groepen

De deelnemers betalen het grootste deel van hun reis zelf en voeren acties om geld bijeen te brengen voor de diaconale projecten van de Fundatia Lazarenum.

Via ludieke sponsoracties werden flinke bedragen ingezameld voor werkmaterialen of noodzakelijke aanvullingen voor de projecten (sponsorlopen, Roemeniëdag, Roemeense lunch, statiegeldactie, auto wassen, Moederdagontbijtjes, oliebolle bakken, muziek in de stad, collecteren in kerkdienst, enz.). Praktisch elk jaar is er een JongerenWerkVakantie (JWV) naar Targu Mures georganiseerd. 429 Jongeren gingen mee en 17 vrijwillige begeleiders, waarvan de meesten meerdere keren. De jongeren zijn écht aan de slag gegaan in de hieronder genoemde projecten en hebben bovendien het initiatief genomen voor het project Leidse Straat! In 2008 is de JWV partnerproject geworden van M25 Leiden onder de naam van M25 Roemenië.

In 2014 werd er in belangrijke mate ook door Roemeense jongeren meegewerkt in de projecten. Hopelijk zet die trend zich voort.

Lidiahome

In 1993 werd het Lidiahome geopend, waar verwaarloosde kinderen, onder andere uit Roma-gezinnen, opgevangen worden. De Fundatia heeft daarvoor veel steun uit het buitenland gekregen. Met het ouder worden van de kinderen én in verband met Europese regels voor kinderopvang is het huis in 2007 aangepast voor begeleid kamer bewonen. Vanuit Leiden wordt aan het Lidiahome financiële geen steun meer gegeven.

Lidiahome: van weeshuis naar begeleid wonen voor 16 jongeren. Werkplek voor 9 mensen.

Kledingwinkel

In 1994 begon de Fundatia in de kelder van het kerkelijk bureau een winkel in tweedehands kleding, meestal afkomstig uit Leiden.

Kledingwinkel gerund door vrijwilligers, bijgestaan door medewerkers van het Casa Diaconala

De allerarmsten konden hier voor een klein bedrag kleding kopen. De opbrengst was bestemd voor de Burchtkerk en het bejaardenhuis. In 2006 is de winkel verplaatst naar het bejaardenhuis, waarvoor de opbrengst nu helemaal bestemd is

Hulp aan arme, grote gezinnen

In en rond Targu Mures wonen honderden arme, grote gezinnen, vaak in erbarmelijke omstandigheden. De

Fundatia helpt 150 van hen met voedsel en kleding. Vanuit de Burchtkerk worden de gezinnen begeleid door een 'voogd'. De Nederlandse stichting Kom Over En Help financiert deze hulp voor een deel. Via het kleinschalige Schoolgeldproject doneren Leidse particulieren schoolgeld voor een aantal kinderen.

Regelmatig wordt er ook een beroep gedaan op de Fundatia voor incidentele hulpvragen.

Zorg en aandacht voor 150 arme, grote gezinnen, waaronder 580 kinderen

Casa Diaconala

Omdat er nauwelijks opvang en zorg voor bejaarden was in Targu Mures begon de Fundatia Lazarenum in 1996 met de bouw van een klein bejaardentehuis voor 25 mensen. Voor de bouw, maar ook later voor de inrichting, werden in Leiden financiële acties gevoerd door de Diaconie, de Politie Hollands-Midden, wijkgemeenten, parochies en het Vlietland College.

Van particulieren en via sponsoracties van jongeren (JWV) kwamen grote bedragen binnen. Vaak volgde verdubbeling door Wilde Ganzen en NCDO. Er kwam ook steun uit het buitenland.

In 2001 werd het huis geopend. Later zijn onder meer een lift en een wasruimte aangebouwd.

Onder andere met steun van de Rotary Club Leiden, via een verpleegtehuis en later via een jongere van de JWV werd er driemaal een minibus geschonken voor vervoer van bejaarden, eten brengen naar het Picihuis en Tafeltje Dekje.

Omdat steeds meer bejaarden zonder opvang aanklopten bij het Casa Diaconala, werd noodgedwongen plaats gemaakt voor 41 bejaarden, soms met meerderen op één kamer. Om de moeizame exploitatie van het

Casa Diaconala biedt straks plaats aan 65 bejaarden. Het is een (parttime) werkplek voor 31 medewerkers.

huis te verbeteren (de Roemeense overheid maakt die met al haar regels niet makkelijker, maar ook inflatie en hoger wordende prijzen zijn daar debet aan) werden plannen gemaakt voor een nieuwe vleugel aan het Casa. De Leidse Stichting De Carolusgulden heeft daar een aantal keren substantiële bijdragen voor gegeven!

Er zijn 20 moderne kamers gebouwd, die al bijna allemaal bewoond worden door betalende gasten.

Bovendien heeft de nieuwe vleugel een grote opslagruimte en een droogzolder voor de was. Het Casa neemt zowel Hongaarse als Roemeense bejaarden op.

Picihuis

Met financiële hulp vanuit Zwitserland, het Vlietland College en Wilde Ganzen werd in 2001 een huis gekocht voor de opvang van 27 straatkinderen. De kinderen

(4-12 jaar), vaak afkomstig uit Roma- of probleemgezinnen, worden na schooltijd opgevangen door twee leerkrachten en krijgen er een warme maaltijd. Het Picihuis werd jarenlang gesteund door Kom Over En Help en met bijdragen vanuit diaconieën rond Leiden. Er wordt gezocht naar verdere financiering.

Picihuis : opvang van 27 straatkinderen begeleid door twee leerkrachten

Leidse Straat

In 2002 startte het project Leidse Straat, op initiatief van de deelnemers aan de JongerenWerkVakantie: hulp aan dakloze gezinnen (huisvesting en begeleiding). In 2003 kocht de Fundatia met buitenlandse hulp zes

17 dakloze mensen vinden in de Leidse Straat een plek om te wonen en groente te verbouwen

oude huizen met grond in Trei Sate (Harmasfalu), een dorp op 40 km van Targu Mures.

Vier huizen zijn inmiddels opgeknapt en worden bewoond. Eén huis is met hulp van Fonds 1818 geschikt gemaakt voor de opvang van groepen (JWV en zomerkampen Burchtkerk).

Een nieuw huis is onlangs opgeleverd en gaat onderdak bieden aan een dakloos echtpaar met een agrarische opleiding, dat groenten gaat verbouwen (voor de projecten en de verkoop) en toezicht gaat houden op het project.

Gevangenisproject

In 2005 is het gevangenisproject gestart, waarin deelnemers aan de JWV leeftijdgenoten opzoeken in de Staatsgevangenis in Targu Mures. Van het sponsorgeld werden spellen, toiletartikelen of lesmateriaal gekocht voor de jonge gedetineerden. Het project staat door strenge regelgeving vanuit Boekarest de laatste jaren op een laag pitje.

Hartkliniek Procardia

Geen deel uitmakend van de Fundatia Lazarenum, maar wel een belangrijk hulpverleningscontact was de hartkliniek Procardia, in 1973 gestart door cardioloog Pal Kikeli. Sinds 1991 heeft de Leidse Diaconie, op initiatief van Ilona Fülöp, contact met dit centrum voor preventie en behandeling van hart- en vaatziekten (voor Hongaren én Roemenen). Er werden financiële acties gevoerd door Diaconie en Vlietland College en transporten georganiseerd. Ook de Stichting Nederlandse Hartpatiënten gaf een bijdrage.

Procardia geeft hulp aan honderden hartpatiënten in en rond Targu Mures en biedt een werkplek aan meer dan 40 mensen binnen beide afdelingen

Artsen en ander personeel van Procardia kwamen voor bijscholing naar Leiden, met steun van het Diaconessenhuis Leiden, het AZL, de Johanniterorde en het Zeehospitium Katwijk.

In 1995 werd met financiële steun van een Leidse ondernemer een nieuw pand voor Procardia gekocht (Brinks-Paas Haz). Dit pand werd in 2004 uitgebreid met ruimte voor de commerciële afdeling van Procardia, die medische apparatuur verkoopt. Steun van de Diaconie aan Procardia is al jaren niet meer nodig.

Contacten

Het hoeft geen betoog dat er in al die jaren heel veel contacten zijn geweest. Contacten vanuit de Diaconie en de wijkgemeenten met de Burchtkerk en de dorpskerken in Roemenië. Predikanten zijn naar Leiden

Meer dan honderd reizen, met auto, bus, trein, vliegtuig en zelfs een enkeling op de fiets.....

gekomen en nog steeds gaan gemeenteleden naar hún dorp in Roemenië op bezoek. Nog steeds wordt er steun en daadwerkelijke hulp gegeven, zij het op kleinere schaal dan voorheen.

Er zijn heel wat vriendschappen ontstaan en zelfs een paar relaties!

Een aantal jongeren van de JWV hebben nog altijd contact met elkaar en reizen regelmatig voor een paar dagen naar Targu Mures.

Een van de deelnemsters heeft in 2004 een half jaar als vrijwilliger gewerkt in het Casa Diaconala. Vele malen waren vertegenwoordigers uit Leiden en omgeving bij vieringen, zoals het 700-jarig bestaan van de Burchtkerk, het 10-jarig en 20-jarig bestaan van het contact met Roemenië, de opening van het Casa in 2001 en de begrafenis van Denes Fülöp in 2005. Kortom: Roemenië doet je wat!

Nogmaals het Casa Diaconala

In de afgelopen jaren is er ontzaglijk veel werk verzet. In Leiden, maar vooral in Targu Mures. Denes en Ilona Fülöp hebben hun schouders eronder gezet en het onmogelijke mogelijk gemaakt. En dat was niet makkelijk. Na de dood van Denes, tien jaar geleden, ging Ilona door, en nog steeds werkt zij met tomeloze energie aan alle projecten.

Het is de bedoeling dat de exploitatie, mede door inkomsten vanuit de nieuwe vleugel, rond komt. Het huis krijgt geen subsidie van de landelijke of plaatselijke overheid.